

BASIN AÇIKLAMASI

10 ARALIK DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ ORTAK BASIN AÇIKLAMASI

“ 10 ARALIK 2025

**Dünya İnsan Hakları Günü’nün 77. Yılı:
“İnsani Haklarımız Vazgeçilmezlerimizdir”!**

10 Aralık 1948’de, herkesin yalnızca insan olmaktan kaynaklanan onur ve haklara sahip olduğunu ilan eden İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir. Bu tarih 1950 yılından bu yana her yıl Dünya İnsan Hakları Günü olarak anılmaktadır. Beyanname; yurttaşlık statüsü, kimlik, cinsiyet, inanç, etnik köken, siyasi görüş ya da sosyoekonomik durum ayrımı gözetmeksizin hakların evrensel, bölünemez ve devredilemez olduğunu vurgulamakta; devletlere bu haklara saygı gösterme, ihlallere karşı koruma ve hayata geçirme yönünde açık bir yükümlülük yüklemektedir.

Bugün, kabulünden 77 yıl sonra Beyanname, uluslararası hukuk düzeninin temel referanslarından biri ve evrensel bir normatif çerçeve olarak önemini korumaktadır. Bununla birlikte, Filistin’de, Sudan’da, Doğu Türkistan’da, Arakan’da, Yemen’de, Kongo’da, Kırım’da ve dünyanın dört bir yanında eş zamanlı olarak şahit olduğumuz asimilasyon, emek sömürsü, zorla yerinden etmeler, kitlesel katliamlar, sistematik hak ihlalleri ve soykırım politikaları, bu normatif çerçeve ile sahadaki gerçeklik arasında derin bir uçurum bulunduğunu göstermektedir. Birleşmiş Milletler bu yıl İnsan Hakları Günü’nü, insan haklarının gündelik yaşamın tam merkezin-

de yer aldığını vurgulayan “Human Rights: Our Everyday Essentials” yani “İnsan Hakları: Gündelik Vazgeçilmezlerimiz” temasıyla anmaktadır. Bu tema ile barınmadan temiz suya, gıdaya erişimden güvenli bir çevreye, ifade özgürlüğünden eğitim hakkına kadar hakların bir ayrıcalık değil, hayatın en sıradan anlarını mümkün kılan asgari müşterekler olduğu hatırlatılmaktadır. Ne var ki; Gazze ve Batı Şeria’da soykırım, kuşatma ve bombardıman altında açlığa ve susuzluğa mahkûm edilen, göçe zorlanan Filistinliler; bölgesel güçlerin taşeron silahlı gruplarının kurbanı olan ve iç savaş, etnik temizlik ile kitlesel göçle parçalanmış Sudan halkı; zorla çalıştırma, kitlesel gözaltılar ve kültürel asimilasyon politikalarıyla gündelik hayatın en temel güvencelerinden yoksun bırakılan Uygurlar; Kongo’da doğal kaynak sömürüsü, silahlı çatışmalar ve cinsel şiddet sarmalında yaşamaya zorlanan milyonlar ve yıllardır süren savaş, abluka ile salgın hastalıkların pençesindeki Yemen halkı, bu “gündelik vazgeçilmezler”in nasıl sistematik bir biçimde gasbedildiğinin en somut örnekleri olarak karşımızda durmaktadır.

Bugün, yukarıda bahsi geçen coğrafyalarda yaşanan ağır insan hakları ihlalleri, insanlık suçları ve savaş suçları karşısında Batı’nın ve İslam dünyasının sergilediği sessizlik, gecikmiş tepkiler ya da faili güçlü olan aktörlere yönelik “ölçülü” eleştiriler; insan hakları dilinin evrensel bir adalet çağrısı olmaktan çıkarılarak jeopolitik çıkarların bir uzantısına dönüştürüldüğünü göstermektedir. Filistin, Sudan, Doğu Türkistan, Arakan, Yemen, Kongo ve Kırım gibi coğrafyalarda yaşanan kitlesel hak ihlallerine verilen tepkilerin; failin kimliğine ve kurulan ittifak ilişkilerine göre değişiklik göstermesi, insan hakları normlarının inandırıcılığını aşındırmakla kalmamakta; aynı zamanda mağdurların adalet duygusunu zedeleyerek küresel düzeyde derin bir güvensizlik üretmektedir.

Bizler, insan hakları savunucuları olarak, bu tablo karşısında İslam dünyasına ve uluslararası topluma insan hakları yükümlülüklerini bir kez daha hatırlatmak isteriz. İslam ülkelerinden beklentimiz; bir yandan kendi sınırları içinde ifade özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, mülteci ve göçmen hakları gibi alanlarda uluslararası insan hakları standartlarıyla uyumlu politikalar benimserken, diğer yandan dış politikalarında Filistin’den Yemen’e, Sudan’dan Kongo ve Doğu Türkistan’a uzanan coğrafyalarda hukuk dışı uygulamalara karşı açık, tutarlı ve ilkeli bir tutum sergilemeleridir. Uluslararası topluma düşen ise; sivillerin korunmasını ve insan haklarını merkeze alan, savaş suçları ve ağır ihlaller karşısında yaptırım, diplomatik baskı, silah satışlarının sınırlandırılması ve bağımsız soruşturma mekanizmalarının işletilmesi gibi somut araçları devreye sokan bir irade ortaya koymaktır.

Son söz olarak; dünyadaki tüm siyasi aktörleri, kurumları ve uluslararası yapıları, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin evrensellik iddiasını çifte standartların dar hesaplarına teslim etmeden, adalet, hesap verebilirlik ve insani koruma mekanizmalarını güçlendirecek somut adımlar atmaya davet ediyoruz. Burada bir arada bulunduğumuz insan hakları savunucuları ile birlikte, bu düzenin değişebilir olduğuna dair ısrarımızı sürdürüyor; herkes için insan haysiyet ve şerefine yakışır bir hayatın mümkün olduğu bir dünya kurma hedefinden vazgeçmediğimizi, 10 Aralık vesilesiyle bir kez daha ilan ediyoruz.

Ortak Basın Açıklaması Düzenleyici Kuruluşlar:

Basın Açıklaması İmzacıları:

